Nider, Johannes: Praeceptorium divinae legis, sive Expositio decalogi
[Cologne: Ludwig von Renchen, about 1485] Seite 300

necessarius alio. pro isto certe sibi magis
deberet. Dico etiã ẜm multitudinẽ mag
nitudinẽ ⁊ ꝑciositatẽ rerum. qꝛ penestica
vendens .s. pisum ⁊ olera. ⁊ de vno flore
no cõitati seruiẽs. nõ põt tm̃ lucri recipe
sicut institor vendens nobiles ⁊ multuȝ
vtiles res. Nec institor ĩ quiete qñãmõ
residens ceteris parib⁹. põt tm̃ lucꝝ reci-
pere. etiã ð eque magna pecunia sicut res
eque bonas de partib⁹ longinquis addu
cens. Et iõ si quilibet ẜm statũ suũ vellet
viuere. ⁊ ẜm meritũ suũ lucrũ recipe. oĩa
starent eo melius Sȝ qꝛ penestica de mo
dico precio ⁊ labore tantũ vult lucrari. ꝙ
quotidie bonis cibis ⁊ potib⁹ repleta sit.
⁊ vltra hoc ꝯtinue plus ditet̃. q̃ si debite
ꝓpenderet. vix nudũ panẽ mereretur. Et
institor de modico labore ⁊ precio respec-
tiue vult se ⁊ suos tã delicate nutrire ⁊ ꝑ-
ciose vestire sicut vnus de multo maiori
summa. grauiori ⁊ vtiliori labore cõitati
seruiens. ⁊ ita discurrẽdo ð aliꝗs. Hinc ẽ
ꝙ quasi omnes auaricie ⁊ suꝑbie ⁊ volu
ptatis morbo laborant ꝑ que tm̃ excecãt̃
ꝙ credũt ita esse debere ex hoc ꝙ illa sunt
tam cõiter tam ꝯsueta. ⁊ ꝙ q̃si omẽs sic
agũt. cũ tñ nulla ꝯsuetudo possit excusare
in his q̃ sunt ꝯ rectã rõnẽ. sed solũ in in-
differentib⁹ que pñt fieri bñ ⁊ male. Nul
la aũt recta ratio videt̃ dictare hoc bonũ
ꝙ filia simplicis militis aut burgensis.
q̃ꝫtũlibet opulẽta deferat tam preciosam
vestẽ cingulũ aut coronã. q̃ ꝓ statu suffi-
ceret cuiuscũqꝫ magne principisse aut re-
gine. Nec hoc ꝙ q̃ꝫtũlibet diues merca-
tor tã splẽdide in vestib⁹. tã magnifice in
sumptib⁹ viuat ꝙ sufficeret regi vel prin
cipi bñ magno. Et hoc mõ multa sunt q̃
sub dissimulatõe transeũt. nec reputant̃
tã mala. q̃ tñ si recte pensarent̃. mãifeste
viderent̃ excessiua recto iudicio rõis. Ex
quib⁹ pȝ ꝙ q̃ꝫtificatio precij iusti pensan
da est ĩ libra rõnis recte attẽdendo bona
fide. i. fideli intentõne suã industriã circa
rem sollicitudinem necessitatem ⁊ nobi-
litatẽ rei vendibilis. magnitudinẽ mul-
titudinẽ. labores ꝑicula ⁊ sumptus.

De vsuris. Capitulum. vj.

E vsuris modo

⁊ alijs contractibus tria ponent̃.
Primo quot modis vsurarij faciunt ꝯ
septimũ ꝑceptũ. Scdo quanta mala lu
dos comitent̃. Tercio quõ peccant luso-
res. B Quantũ ad primũ ꝑnotan
da sunt q̃tuor. Primo ꝙ vsurarij tenent̃
ad restitutõnem vsure. ⁊ ad restitutõnem
dãni ꝑ vsuras alicui illati. Omnis enim
vsura ꝯmittit̃ circa mutuatõnem vel cõ
cessionem. Est autẽ mutuatio actiua seu
ꝯcessio. datio gratuita rei quã vel equiua
lens tenet̃ reddere recipiẽs iuxta pactũ.
Mutuatio ꝟo passiua ẽ talis rei receptio
Dicit̃ etiaȝ mutuatio q̃si meũ tuũ facio.
Hoc tñ qð tibi mutuo nõ simplr̃ desinit
esse meũ ſȝ solũ ad tp̃s dȝ esse tuũ. Unde
veraciter dicere possum me tm̃ hr̃e apud
te ⁊ ille nõ diceret̃ oĩno pauꝑ cui debito-
res bene soluturi tenerent̃ multa. Dicit̃
aũt mutuatio pecunie vel hmõi datio. qꝛ
dñium trãsfert̃. Unde in scriptura vocat̃
mutuatio datio Exo. xxij. Deu. xv. Luc.
vj. Si inquit mutuũ dederitis his a qb⁹
speratis recipe. q̃ grã est vobis. nam ⁊ pec
catores pctõrib⁹ fenerant̃ vt recipiãt eq̃
lia. Et stati seq̃t̃ Mutuũ date nihil inde
sperãtes. ⁊ erit merces vr̃a multa ⁊ eritis
filij altissimi. qꝛ ipse benignus est suꝑ in-
gratos ⁊ malos. Dicit̃ gratuita datõ. qꝛ
sic pura ⁊ simplex donatio fit gratis sine
limitatõe. sic ista dȝ gratis fieri. salua ista
limitatõe de reddendo. vñ xp̃s vbi supra
dr̃. Nihil inde sperantes. supple vltra red
ditõnem rei. Addit̃. quã vel equiualens
tenet̃ reddere. qꝛ nisi hoc eẽt. pura ⁊ sim-
plex foret donatõ. Dr̃ vel equalẽs. qꝛ ali
q̃n res eadẽ ñ pt̃ reddi. qꝛ distrahit̃ vt pe
cunia. vel ꝑdit̃ aut ꝑit. vt equ⁹ aut dom⁹
Dr̃ etiã iuxta pactũ qꝛ mutuo recipiẽs ñ
tenet̃ rẽ mutuatã simplr̃ reddere. nisi ita
sit pactatũ Põt eĩ tale pactũ fieri ꝙ resti
tuat si petitũ fuerit. vel si aut diu venerit

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-150/0300
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG